డబ్బు

కోటి!

కోటి!!

ఏమిటి కోటి?

డబ్బు! ధనం! రూపాయలు!

కోటి రూపాయలు!! కట్నం!!

ఆ విద్యాధిక యువకుడు అడిగాడు కట్నం!

కోటి రూపాయల కట్నం!! ఆశ్చర్యంగా లేదూ?

'ఏం ఆశ్చర్యంలే! ఇచ్చేవాళ్ళు ఉంటే అడగడానికేం? ఒక్క కోటి ఏమిటి, రెండు కోట్లు అడగొచ్చు! నాలుగు కోట్లు అడగొచ్చు! వంద కోట్లయినా అడగొచ్చు! డబ్బుకి అంతం ఎక్కడ? అంకెలకి అంతం ఉందా? ఇచ్చేవాళ్ళు ఉంటే అడగడానికేం? అది కాదు ఆశ్చర్యం!

మరి, ఏమిటి ఆశ్చర్యం?

అంత కట్నం ఇస్తానన్నాడు — మామ! అదీ ఆశ్చర్యం! కోటి రూపాయల కట్నం కూడా, ఆశ్చర్యం కాని కట్నం అయిపోయినందుకే ఆశ్చర్యం! అదీ ఆశ్చర్యం!

అది మాత్రం ఏం ఆశ్చర్యంలే! కోటి రూపాయలు కట్నం ఇచ్చే వాడికి ఎన్ని కోట్ల ఆస్తి ఉండి ఉండాలి! ఆ కట్నదాత, దశ కోటీశ్వరుడో, శత కోటీశ్వరుడో అయి ఉంటాడు కదా? అందులో 'ఒక కోటి కట్నం' పారెయ్యడంలో ఆశ్చర్యం ఏముంది? అది కూడా కాదు నిజమైన ఆశ్చర్యం!

అయితే, ఏమిటి మరి 'నిజమైన' ఆశ్చర్యం? ఆ యువతి సంగతే నిజమైన ఆశ్చర్యం. ఆమె కూడా అతనిలాగే చదువుకుంది. 'డబ్బు ఇస్తేనే నీతో జీవించడానికి ఒప్పుకుంటా' అన్న మనిషితో జీవించడానికి ఒప్పుకున్న ఆ యువతితోనే అసలైన ఆశ్చర్యం!

'బాగా చదువుకున్న' యువకుడు కూడా కట్నం అడిగాడు!

'బాగా చదువుకున్న' యువతి కూడా దానికి అంగీకరించింది!

అతని చదువునీ, ఆమె చదువునీ పక్కన పెడితే, అతడూ — అమే మిగులుతారు.

అతడు పురుషుడు, ఆమె స్త్రీ!

పురుషులు కట్నాలూ, కానుకలూ అడుగుతారు. స్త్రీలు, వాటిని సమర్పించుకుంటారు! ఇక్కడ కూడా అదే సత్యం మిగిలినందుకే ఆశ్చర్యం! చదువుల్లో, పుస్తకాల బరువులు తప్ప, ఏమీ లేనందుకే ఆశ్చర్యం!

"కట్నం తీసుకోవాలా, మామగారి ఆస్తిలో వాటా తీసుకోవాలా?" అని అల్లుడు చాలా మంది పెద్ద మనుషులతో ఆలోచనలు చేశాడు.

"ఏది ఎక్కువైతే అది తీసుకో!" అన్నారు తెలివైన వాళ్ళు. అంతేగా మరి?

"మామా! ఏది ఎక్కువ?" అని అడిగాడు అల్లుడు, మామని.

"ఆస్తిలో వాటా అయితే పది రూపాయలు ఎక్కువే కానీ..." — మామ!

"కానీ....? ఊఁ... కానీ? ఏమిటి 'కానీ' మామా?"

"కట్నమే మన సాంప్రదాయం."

"సాంప్రదాయం కోసం పది రూపాయలు వొదులుకోవాలా మామా?"

తెలివైన ఒకానొక పెద్దమనిషి, 10 రూపాయల కోసం అల్లుడు తెచ్చుకోబోతోన్న ప్రమాదాన్ని పసిగట్టి — "ఆస్తిలో వాటా అయితే, ఆ ఆస్తి అంతా నీ భార్య పేరనే ఉంటుంది. కట్నం అయితే నీ చేతిలోకి వస్తుంది!" అని తన తెలివినంతా ప్రదర్శించాడు.

"నా భార్యే నా చేతిలో ఉండగా, భార్య ఆస్తి నా చేతిలో ఉండదా?" అని అల్లుడు విస్తుబోతూ మరింత తెలివైన ప్రశ్న విసిరాడు.

"చెప్పలేం. కాలం మారిపోతోంది!"

"కాలం మారిపోతోందా! అంత మారిపోతోందా? నా భార్య నా చేతిలో ఉన్నా, ఆమె ఆస్తి నా చేతిలో ఉండనంత మారిపోతోందా కాలం?"

"నీ భార్యే నీ చేతిలో ఉండనంత మారిపోతోంది!"

"ఓహో! అలాగా!... అయితే ఏం చెయ్యాలి?" — ఆందోళన చెందాడు అల్లుడు.

"10 రూపాయలు తక్కువైతే అయింది, కట్నమే తీసుకో. ఆస్తిలో వాటా జోలికి పోకు. అది మొగాడికి తెలివైన పని కాదు."

ఆ తెలివైన సలహా అల్లుడికి బాగా నచ్చింది. కానీ, 10 రూపాయల నష్టం భరించడమా? అదే అతని సమస్య!

ఈసారి తన స్వంత తెలివిమీదే ఆధార పడదలిచాడు. ఆలోచించాడు. చివరికి "ఆ పది రూపాయలు కూడా వదులుకోను" అని ప్రకటించాడు.

"ఏం చేస్తావు? ఎలా సంపాదిస్తావు?" అని తెలివైన పెద్ద మనిషి కూడా తెలివి తక్కువ మొహం వేశాడు.

"చూడు, ఏం చేస్తానో....! మామా! ఆ 10 రూపాయలు కూడా కొసరు వేసేసి 'కోటీ పది రూపాయలు' ఇచ్చెయ్యి! లేకపోతే..."

"ఊఁ..., లేకపోతే?" — మామ!

"ఇంకో సంబంధం చూసుకోక తప్పదు మీరు."

"వొద్దొద్దు! అంతమాట అనొద్దు. పది మందిలో నన్ను అప్రతిష్ట పాలు చెయ్యొద్దు......" అని అరిచి మామ అన్ని షరతులకూ వొప్పేసుకున్నాడు.

సంబంధం కుదిరిపోయింది!

"అల్లుడూ! 'డబ్బు'ని రొఖ్ఖంగా చూడడం నాకు ఎంతో ఆనందం. కోటి రూపాయల రాసిని కళ్ళారా చూస్తే ఎంత బాగుంటుందో ఎప్పుడైనా చూశావా?"

"లేదు మామా! ఎప్పుడూ చూడలేదు. 'కోటి' అన్నావేమిటి? 'కోటీ పది' కదా? మాట మార్చగూడదు సుమా!"

"లేదు. మాట మార్చేది లేదు. డబ్బంతా బ్యాంకులో పడేసి చెక్కుముక్క నీ చేతికి ఇస్తే నాకు ఇచ్చినట్టూ వుండదు, నీకు తీసుకున్నట్టూ వుండదు. డబ్బంతా రొఖ్ఖంగా నీ చేతికిచ్చేస్తాను, తీసుకో."

"అలాగే. అప్పుడు ఇన్‌కమ్‌టాక్స్ వాళ్ళకి లెక్కలు చెప్పక్కర్లేదు కూడా."

"అదే మరి లాభం. అడుగడుగునా ఏది లాభమో అదే ఆలోచిస్తూ ఉండాలి. ఇంకో మాట విను. డబ్బుని బస్తాలతో చూసుకోవడం నాకు చాలా ఇష్టం. ఎప్పటినించో 10 పైసల బిళ్ళలు పోగేస్తున్నాను. అదో సరదా నాకు. కోటి రూపాయల 10 పైసల బిళ్ళలు! ఎన్ని బస్తాల డబ్బో! ఒక షెడ్డునిండా పెట్టించాను బస్తాలు. చూడాలంటే రెండు కళ్ళూ చాలవు."

"కోటి రూపాయల 10 పైసల బిళ్ళలు అన్నావేమిటి? ఇంకో పది ఏమైంది? ఆ డబ్బు బిళ్ళలు నాకు చూపిస్తావా మామా? ఎంత బాగుంటుందో!"

"ఆ బస్తాలన్నీ నీకే. నీ కట్నం!"

"అన్ని బస్తాలా? లెక్కంతా బాగా పెట్టారా?"

"పెట్టారు. పనివాళ్ళే లెక్క పెట్టి బస్తాలు కట్టారు."

"పనివాళ్ళే లెక్క పెట్టారా? సగం కొట్టేసి వుంటారు, వాళ్ళని నమ్మలేం. వాళ్ళ కసలు లెక్కలు రావు కదా?"

"పోనీ ఒక బస్తా ఎక్కువే వేయిస్తాలే, నీ కళ్ళ ముందే తూకం వేయిద్దాం."

"వొద్దొద్దు. తూకంలో చాలా మోసాలుంటాయి... నేనే లెక్క పెట్టుకుంటాను."

"నువ్వే లెక్క పెట్టుకుంటావా?"

"ఆ, నేనే. లెక్క ఇప్పుడు మొదలు పెట్టెయ్యనా? రెండు రోజుల్లో అయిపోదూ?"

"ఇప్పుడు కాదయ్యా! పెళ్ళయిన తర్వాత లెక్క పెట్టుకో."

"మరి పెళ్ళయి పోయాక లెక్క తక్కువొస్తే...."

"తక్కువ అయిన దానికి రెట్టింపు ఇస్తాను, సరేనా?"

"... సరే .... సరే, డబ్బు బస్తాల షెడ్డు తాళం ఇప్పుడే నాకిచ్చెయ్యండి. నా దగ్గిరే పెట్టుకుంటాను."

"మా అమ్మాయి దగ్గర ఉందిలే."

"వొద్దొద్దు. ఆ అమ్మాయి పెళ్ళి ముస్తాబులో పడి తాళం ఎక్కడన్నా పారేస్తుంది. నాకిచ్చెయ్యండి ఇప్పుడే."

"సరే, నీ ఇష్టం! కోటి రూపాయలున్న షెడ్డు తాళం సుమా! జాగ్రత్త!"

"కోటి అన్నావేమిటి? కోటీ పది కదా?"

"అదేనయ్యా! కోటీ పదే. అంతే కాదు. ఇంకో బస్తా ఎక్కువే."

"అవునవును. కొసరు పడాలి."

★ ★ ★

పెళ్ళికొడుకు, పెళ్ళి బట్టలతో పీటల మీద నించి లేచీ లేవగానే షెడ్డు వేపు పరుగెత్తాడు! డబ్బు లెక్క మొదలుపెట్టేశాడు! ఆ క్షణం నించీ అతనికి ప్రపంచమంతా అంతర్ధానమైపోయింది, ఆ నాణాలు తప్ప! సూర్యోదయాలూ, చంద్రోదయాలూ, పౌర్ణ ములూ, అమావాస్యలూ, రుతువులూ, కాలాలూ, మొత్తం ప్రకృతే అంతర్ధానమై పోయింది!

కాల చక్రం దొర్లిపోతూనే వుంది!

★ ★ ★

అతను చివరి బస్తా లెక్క పూర్తిచేసేటప్పటికి ఇరవై నాలుగు సంవత్సరాలు గడిచాయి! లెక్క పూర్తి చేసేటప్పటికి కోపంతో వొణుకు ప్రారంభమైంది. "40 పైసలు తగ్గింది! ఎంత మోసం! ఒక బస్తా డబ్బు ఎక్కువ వేశానన్నాడు. ఎక్కువా లేదు, ఏమీ లేదు. పైగా తగ్గింది! అంతా దగా, మోసం! బుద్ధి చెపుతాను. కాళ్ళు పట్టుకునేలాగ చేస్తాను" అని గంతులేస్తూ వెనక్కి తిరిగాడు.

అక్కడ ఇద్దరు స్త్రీలు నిలబడి అతన్ని వింతగా చూస్తున్నారు. ఒక స్త్రీకి నలభై అయిదేళ్ళు దాటి వుంటాయి. ఆమె పక్కన, కొంచెంగా ఆమె పోలికలతో ఆమె కూతురి లాగ కనిపిస్తోంది, రెండో స్త్రీ.

లెక్కల పెళ్ళికొడుకు ఆ పెద్ద స్త్రీని కొంచెం అను మానంగా చూశాడు, ఎక్కడో ఏదో వచ్చీరాని జ్ఞాప కాలతో!

"నేను... పెళ్ళి... నువ్వేగా?... నిన్నేగా?"

"అవును."

"అయితే, నేను నిన్ను ఏలుకోను!"

"అలాగా? ఎందుకూ?"

"మీ నాన్నని పిలువు. ఎందుకో చెపుతాను. ఇంత మోసం చేస్తాడా? వడ్డీతో సహా వసూలు చేస్తాను."

"ఏం మోసం చేశాడు?"

"40 పైసలు తగ్గింది కట్నంలో! ఇంకేం చెయ్యాలి?"

"లెక్క పెట్టడంలో కొంచెం పొరపాటు జరిగి వుంటుంది."

"కాదు, పనివాళ్ళు కొట్టేసి వుంటారు."

"కాదు, వాళ్ళు తీసుకోదలిస్తే ఇంకా చాలా డబ్బు తీసుకునేవారే. లెక్కలో పొరపాటే అది."

"ఇప్పుడు ఎవడు భరిస్తాడీ 'ప్పొరపాటు?' పిలూ నీ బాబుని! రమ్మను తొందరగా!"

"ఆయన పోయి ఐదేళ్ళయింది."

"పోయాడా? నాకు చెప్పకుండానే! ఇప్పుడీ బాకీ ఎవడిస్తాడు?"

"నీకు చెప్పకుండా చాలా విషయాలు జరిగి పోయాయి. పెళ్ళయిన తక్షణం నువ్వు డబ్బు లెక్కల్లో కూరుకుపోయావు. నీ కోసం నేను రెండు సంవత్సరాల వరకూ ఇక్కడికి తిరిగాను. నీతో ఈ లెక్కలన్నీ మాన్పిం చాలని చాలా ప్రయత్నించాను. నీతో మాట్లాడాలని నేను ఎప్పుడు వచ్చినా నువ్వు చెయ్యి అడ్డం పెట్టి 'అడ్డం రాకు, అడ్డం రాకు, లెక్క పాడై పోతుంది' అని కోపంగా చూసేవాడివి. ఒక్కోసారి నీ లెక్క నిజంగానే పాడై గబగబా మొదటి బస్తా దగ్గిరికి పరిగెత్తే వాడివి. లెక్క పెట్టుకున్న బస్తాలన్నీ కూల దోసేవాడివి. లెక్కలో మళ్ళీ మొదటికొచ్చే వాడివి! అలా ఎన్నిసార్లు చేశావో! నేను చేసిన తప్పేమిటో తొందరగానే నాకు అర్థమైంది. నీ ధోరణి చూసి చూసి నీ మీద ఇష్టమంతా నశిం చింది. నీతో జీవితం కన్నా మరణం మేలనే నిర్ణయా నికి వచ్చేశాను. నా అదృష్టవశాత్తూ, ఈనాటికీ నా భాగ్య మనిపించే వ్యక్తి నా జీవితంలోకి వచ్చాడు. అతనితో మళ్ళీ పెళ్ళికి మొదట మా నాన్న ఒప్పుకోలేదు. నా నిర్ణయం గట్టిగా చెప్పే సరికి ఆయన కూడా అంగీక రించాడు. డబ్బు మాటలు లేకుండా మా పెళ్ళి జరిగి పోయింది. ఆ సంగతి నీకు చెపుదామని ఆ రోజు మళ్ళీ వచ్చాను. నన్ను అంత దూరంగా చూడగానే నువ్వు "రాకు, రాకు, రాకు. లెక్క జాగ్రత్తగా చూసు కోవాలి. అడ్డం రాకు" అని కళ్ళెర్రజేసి కోపంగా చూశావు.

రెండేళ్ళకి మాకీ అమ్మాయి పుట్టింది. అప్పుడైనా చెపుదామని నీ దగ్గిరికి మళ్ళీ వచ్చాను.

"లెక్క... అడ్డం రాకు. అడ్డం రాకు" అని విల విల్లాడుతూ, చేతులు అడ్డంగా తిప్పావు.

సరే, నీ లెక్కంతా పూర్తి అయ్యాకే వచ్చి చెపు దామని ఇన్నాళ్ళూ ఆగాను. 24 సంవత్సరాలు

గడిచాయి!

"24 సంవత్సరాలా?!"

"అవును! 24 సంవత్సరాలు! మనిషి జీవితంలో మూడోవంతు కాలం! మన పెళ్ళినాడు జీవించి వున్న పెద్దవాళ్ళు చాలా మంది మరణించారు. ఈ రాష్ట్రంలో 5 ప్రభుత్వాలు మారాయి. మా అమ్మాయి కాలేజీ చదువు పూర్తి చేసింది. మా పుట్టింటి వాళ్ళకి వ్యాపారంలో బాగా నష్టం వచ్చి ఆస్తి అంతా నాశనమయింది. ఆ బెంగతోనే మా నాన్న పోయాడు. ఆస్తి మీద ఆశలులేని నేనూ, నా భర్తా మొదటి నించీ సంతోషంగా వున్నాము. మా ఉద్యోగాలతో మేము జీవిస్తున్నాము. నా జీవితం ఇలా మలుపు తిరగకుండా, నీతోనే ముడిపడివుంటే, నా కళ్ళు ఈనాటికీ తెరుచుకునేవి కావు. ఈ డబ్బంతా, మళ్ళీ మన పిల్లకి కట్నంగా ఇవ్వడం గురించే ఆలోచిస్తూ వుండేదాన్ని. కానీ, ఈనాడు, 'కట్నం' అనే మాట నా చెవులకు భరించ లేనంత దుర్భరం. 'సతి— చెర — ఉరి' అనే మాటలు వుంటాయే, అంత దుర్భరం! మన చరిత్రంతా మా అమ్మాయికి చెప్పాను. ఇరవై నాలుగేళ్ళనించీ డబ్బు లెక్కలు పెట్టుకుంటూ వున్న మనిషిని చూస్తానని ఈ అమ్మాయి ఆశ్చర్యపడుతూ వచ్చింది. మా నాన్న నీకు ఈ డబ్బు ఇవ్వకుండా వుంటే, మా నాన్నే కాదు ఎవ్వరూ నీకు కట్నం ఇవ్వకుండా వుంటే, నీ జీవితం చాలా సహజంగా నడిచేది. ఈ డబ్బు కోసం జీవితంలో ఎంత సహజత్వం పోగొట్టుకున్నావో నీకు అర్ధమైనట్టు లేదు. ఈ మాటలన్నీ నీతో అనాలని ఎంత కాలం నించీ ఎదురు చూస్తున్నానో! నిన్నీ ప్రమాదంలో నుంచి బయటికి లాగాలని ఎన్నిసార్లు ప్రయత్నించానో! నన్ను చూసీ చూడగానే నువ్వు 'డబ్బు లెక్క తప్పిపోతుంద'ని గాభరా పడ్డావేగానీ జీవిత మార్గమే తప్పిపోయిందనే సంగతి నీకు పట్టలేదు. పోనీలే, ఇప్పటికైనా నీ డబ్బు లెక్క ముగిసింది. ఇప్పటికైనా నేను చెప్పాలనుకున్న మాటలన్నీ చెప్పినందుకు సంతోషంగా వుంది."

"హు! సంతోషం! ఎవరికి సంతోషం? 40 పైసలు తగ్గింది. తగ్గిందానికి రెట్టింపు ఇస్తానన్నాడు మీ నాన్న. అన్నీ దొంగ మాటలే. ఇప్పుడు ఎవడిస్తాడు నా 80 పైసలు?"

స్త్రీలిద్దరూ వెనక్కి తిరిగారు.

"మూర్ఖుడు!" అంది కూతురు.

"ఆ నాడు సగం తప్పు నాది కూడా నమ్మా! నాతో జీవించడానికి డబ్బు ఇవ్వాలని అడిగిన వాడితో జీవించడానికి నేనెలా ఇష్టపడ్డానో ఇప్పుడు అర్ధంకాదు. నా తల్లిదండ్రులు నా కోసం ఇంత కట్నం ఇస్తున్నారని సంతోషించానేగానీ అంతకన్నా ఆలోచించలేక పోయాను."

"నీ పొరపాటు నువ్వు తెలుసుకున్నావు కదా? అతను కూడా అలాగే తెలుసుకోవచ్చు. కానీ, ఎందుకు తెలుసుకుంటాడు? అతను, డబ్బు ఇచ్చిన మనిషి కాదు, తీసుకున్న మనిషి!"

"అందుకే అతను దానికి 'శిక్ష' అనుభవించాడు! ఒక జీవితకాలం పోగొట్టు కున్నాడు!"

"నాన్న చెప్పినట్టు లోపం అంతా ఇంత డబ్బు ఒక మనిషి దగ్గర చేరడంలోనే వుందమ్మా! తాతయ్యకి ఇంత డబ్బు ఎలా వచ్చింది? కట్నం అడిగే మనిషితో జీవించడానికి ఒప్పుకోకూడదంటావు నువ్వు. అసలు, ఆస్తి వున్న మనిషితో జీవించడానికి కూడా ఒప్పుకోకూడదమ్మా! ఆస్తి వున్నప్పుడు, ఆస్తి లెక్కలు వుండవూ? నాన్న చెప్పినట్టు అసలు సమస్యంతా ఆస్తి లోనే వుంటుంది."

"ఆస్తికీ కట్నానికీ ఏం సంబంధం?"

"సంబంధం ఎందుకు లేదూ? తల్లి దండ్రులకు ఆస్తి వుంటే ఆడ పిల్లలకు కూడా ఆస్తిలో భాగం ఇవ్వాలికదా? అలా ఇవ్వరు. ఎందుకు ఇవ్వరో అది వేరే సంగతి. ఇవ్వరు కదా? ఆస్తిలో సమాన భాగం ఇవ్వకుండా ఏదో కొంత, కట్నం పేరుతో ఇచ్చి ఊరు కుంటారు. కట్నం సమస్య ఆస్తి పంపకాల సమస్యే. అంతకన్నా ఏం కాదమ్మా."

"తల్లిదండ్రులకు ఆస్తే లేకపోతే?"

"లేకపోతే సంగతి తర్వాత. 'ఉంటే' ఏం జరుగుతుందో ముందు చూడు. ఆడ పిల్లలకు కూడా మొగ పిల్లలకులాగే ఆస్తిలో వాటాలు ఇచ్చే పద్ధతి వుంటే, 'కట్నం' మాటే తలెత్తేదికాదు. కానీ ఆస్తి వున్నా, దాన్ని 'కట్నం' పేరుతోటే ఇస్తారు కాబట్టి, అదో ఆచారం

అయిపోయింది. పైగా, ఆస్తికీ, కట్నానికీ సంబంధం లేనట్టు కనపడుతుంది. ఆస్తివున్న వాళ్ళ పద్ధతే ఆస్తిలేని వాళ్ళ పద్ధతి అయిపోతుంది. ఆస్తి వుందా లేదా అని చూడరు. అందరికీ కట్నమే సాంప్రదాయం. కట్నం ఇచ్చి తీరాలి!"

"అప్పటి నా లాగా ఆడపిల్లలు బుద్ధి లేకుండా వుంటే, ఎన్ని సాంప్రదాయాలైనా పుట్టుకొస్తాయి."

"బుద్ధి వున్నా తేడా ఏమీ రాదమ్మా! ఆడ పిల్లలు కట్నాలివ్వడం మానుకుంటే అప్పుడు ఆస్తి లెక్కలు ప్రారంభమవుతాయి. ఆడ పిల్లల వేపు వాళ్ళు మొగ పిల్లల ఆస్తి లెక్కలు చూడడం లేదూ? ఆస్తుల్నిబట్టి సంబంధాలు నిర్ణయించుకోడం లేదూ? ఇదీ అలాగే. కట్నాల్ని తీసేస్తే, కట్నాల 'బేరాల'న్నీ ఆస్తి లెక్కలుగా మారిపోతాయి. ఆస్తివున్న ఆడపిల్లకే పెళ్ళి అవుతుంది. లేకపోతే లేదు. అందుకే, 'కట్నం సమస్య'లాగ కనపడే సమస్యంతా ఆస్తి సమస్యే!"

తల్లి తల పంకించింది.

"ఆస్తులు కూడబెట్టుకునే వాళ్ళ జీవితాల్లో ఏముంటుందమ్మా, ఆస్తి లెక్కలు గాక? పది పైసల బిళ్ళలు కాకపోతే పది రూపాయల నోట్లో, వంద రూపాయల నోట్లో లెక్క పెడతారు. ఇరవై నాలుగు సంవత్సరాలు కాకపోతే, ఇరవై నాలుగు గంటలూ లెక్క పెడతారు. అంతేకదా తేడా? ఏ మనిషి ఆస్తి లెక్కలు ఆ మనిషికి వుండాలంటే, డబ్బు పిచ్చి తప్పుతుందా? నేనైతే, కట్నం తీసుకునే మనిషినే కాదు, ఆస్తి వున్న మనిషిని కూడా ప్రేమించలేను!"

కూతుర్ని చూస్తూ తల్లి చిరునవ్వు నవ్వింది.

[2-6-89 'ఆంధ్రజ్యోతి' వారపత్రికలో] ★

ఇంకో అమ్మ

"ఇక్కడ నించున్నావా ఇంతసేపూ? అమ్మ ధనియాలు తెమ్మని పంపుతే ఇదా నువ్వు చేస్తోన్న నిర్వాకం? ఆ పాములాళ్ళ వెనకే వెళ్ళకపోయావూ?"

"పాములాళ్ళెప్పుడో వెళ్ళిపోయారే .... కమలా వాళ్ళు ఆడుకుంటున్నారనీ ...."

"ఓహో! ఆ పాములాటలు కాకపోతే ఈ దొమ్మ రాటలూ! ఇంటికి పద నీకు మూడిందిలే. అమ్మ తెగ తిట్టిపోస్తోంది."

"నిజంగానా అక్కా? అమ్మ కోపంగా వుందేవిటే?"

"ఉండదూ? సరుకు తెమ్మని కొట్టుకు పంపుతే ఇంటికి తిరిగి రావాలన్న జ్ఞానమేమన్నా వుందా నీకూ?"

"ధనియా లెప్పుడో తెచ్చేశానే .... అక్కా! అమ్మకి నువ్విచ్చెయ్యవే!"

"నాకెందుకు తద్దినం, నువ్వే ఇచ్చుకో!"

"నన్ను కొడుతుందేమోనే .... అక్కా, కొంచెం ఇవ్వవే."

"కొడితే ఏడుస్తూ కూచో! ఏం, చెప్పిన పని చెయ్యకపోతే కొట్టక ముద్దెట్టుకుంటుందా?"

"తెచ్చేశాను కదే అక్కా."

"నేను రాకపోతే ఎప్పటికొచ్చే దానివి?"

"వొచ్చేస్తున్నానే, కమల ఏదో అడుగుతుంటేనూ నుంచున్నాను......."

"నాకేం తెలీదు. నువ్వెళ్ళి ఇచ్చుకో. ఏమడిగిం దేవిటి కమల?"

"ఆడుకుందాం వొస్తావా అంది."

"వారం రోజుల్లో పరీక్షలు పెట్టుకుని ఆటలాడతా వన్నమాట, ఆటలు!"

"అన్నీ వొచ్చేసునే నాకు, పజ్యాలూ, ఎక్కాలూ ..."

"అబ్బో! పెద్ద పండితు రాలివైపోయావు మరి. ఇక పుస్తకం ముట్టక్కర్లేదు."

"రాత్రుళ్ళు చదువుకుంటాగా? కమలా వాళ్ళు ఆడుకోడం లేదా? వాళ్ళకీ పరీక్షలేగామ్మా!"

"ఏమో, ఎలా ఏడుస్తారో! వాళ్ళెప్పుడన్నా పుస్తకం